

RDEČI PRAPOR

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 40 K, za pol leta 5 20 K, za četrt leta 2 60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Bnostopna pet-it-vrstica, (širina 72 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posamezna številka 10 v.

Komunalna politika.

Delavska stanovanja.

Naši, doslej v občini vladajoči krogi, se za to vprašanje niso zanimali in če bi ne bilo raznih volitev se gotovo nobeden merodajnih gospodov ne bi obregnil ob kočljivo zadevo. Volitve pa so vsaj gosp. Hribarja vspodbudile in kadarkoli je nastopil »ljubljenec naroda« v nižjih krogih, ni nikoli pozabil na »delavska stanovanja, ki se bodo kmalu zidala«, pozabljal je pa nanja takoj, ko je bila dotična volitev končana. Če torej že Hribar, kot bivši ljubljanski župan ni imel smisla za rešitev velevažnega vprašanja, potem se seveda tudi ne moremo čuditi, da se gosp. Turk ni zanj zanimal. Toda brezbriznost odgovornih faktorjev ni odpravila dejstev iz sveta in danes čutijo vsi nižji sloji posledice te brezbriznosti. Vedno višji krogi se izseljujejo na periferijo mesta, da celo v oddaljenejši okoliščanske občine. To dejstvo dokazuje, da je še pred nedolгим na magistratu vladajoča klika popolnoma prezrla svojo dolžnost in s tem provzročila, poleg nešteti drugih kalamitet, tudi še neznosne stanovanjske razmere.

Da taka brezbriznost ne more ostati brez posledic je pač naravno in zato se opazuje med prebivalstvom kulturnega središča Slovenije nekako nezadovoljno gibanje, ki bi se eventualno oprijelo vsakega sredstva, od katerega bi bilo upati rešitve. Poleg drugih slojev so se tudi železničarji naveličali neznosnih bremen katera, morajo oddajati hišnim oderuhom in akcije, ki so jih v svrhu odpomoči uvedli v zadnjih mesecih, ne bi smele ostati skrite občinski upravi. Tako smo bili v torek dne 8. t. m. priča impozantnemu shodu železniških uslužbencev, katerega so sklicali železniški uradniki v hotel Ilirija. Neznatna vabilca so provzročila tako zanimanje za shod, da je bila precej velika dvorana do zadnjega kotička napolnjena in

je moralo oditi najmanj še enkrat toliko došlih, ki niso slišali z Dunaja došlih poročevalcev.

Na Dunaju se je namreč v vrstah višjega železniškega uradništva ustanovila »enostanovanjska stavbena zadruga za železničarje«, katere namen je ublažiti vsaj med železničarji raznih postaj vedno občutnejše stanovanjske kalamitete. Tudi ljubljanski železničarji so se z ozirom na tukajšnje razmere začeli s stvarjo pečati in se zanjo zanimati. Nekaj uradnikov se je potrudilo in pri zadrugi posredovalo, da je semkaj poslala dva poročevalca, ki sta ljudem pojasnila cilje in namene zadruge. Danes nam žalibog z ozirom na omejen prostor ni mogoče objaviti stvarnega poročila gosp. poročevalcev, vsekakor pa bodi povedano, da so bili poslušalci jako navdušeni ter so pazno sledili izvajanjem, kar gotovo dokazuje, da shod ni bil brezuspešen. Kakor se nam poročila, se je v zadrugo vpisalo že približno 150 članov in nadejati se je, da se jih vpiše še večje število. Obzalovati je le, da so uprizoritvi shoda po svoji stari navadi nastopali s tisto običajno ozkosrčnostjo, ki je že večkrat škodovala njim samim kakor tudi drugim uslužbencem. Če bi gospodje ne delali tako zakulisno, bi bil uspeh prvega shoda gotovo še sijajnejši, kajti razširila bi se lahko potrebna agitacija.

Temelj je položen in v kratkem se bo videlo, da je ljubljanska občinska uprava s svojo brezbriznostjo za potrebe nižjih slojev ustanovila nekaj, kar bo vsaj gotovim krogom neprijetno.

Mi pa želimo novemu podjetju najboljši uspeh.

J. P.

Davčni vijak na tobak.

Vselej, kadar namerja avstrijska davčna modrost zopet priviti svoj davčni vijak, da zopet iztisne milione iz žepov prebivalstva za razne veledržavne namene, ga nastavi

in naj bi sedaj zaradi njega tvezala svoje mlado življenje. Zapretil ji je, da jo zapodi, če ne pojde k dotični ženski. Odsvetovala sem ji, pa ni nič pomagalo — šla je. Legla sem, toda zaspati nisem mogla, nego sem le premišljevala — slednjič se vrne — bilo je okolo ene ponoči. Izpregovorila ni nobene besede. Vpraševati je nisem mogla. Zjutraj pa ni mogla vstati. Bila je bolna. Tri dni in tri noči je vzdihovala bolnica. Nihče ni smel po zdravnika, tudi v bolnišnico je niso smeli prepeljati. Mladi gospod je vse to pred svojim odhodom strogo prepovedal, in družini pripovedoval, da je obolela za nalezljivo boleznijo. Četrty dan je umrla samotno in zapuščena. Imela je šele sedemnajst let. Naslednji dan sem zapustila to službo.

Moja druga služba.

Tukaj nas je bilo osem deklet in smo spale v štirih posteljah. Postelje so stale tesno druga ob drugi. Bila sem že drugi dan v tej službi. Zjutraj tretjega dne, bilo je okolo druge ure, začujem šepetanje čisto pred našimi vrati. Zbudim svojo tovarišico poleg mene in ko je nekaj časa prisluševala, se škodoželjno nalahko zakrohoče: »To se tiče vas!« Prestrašila sem se. Kaj utegne kdo sedaj ponoči zahtevati od mene? Pozimi je bilo in hudo mrzlo. Vrata se odpro in dva mlada gospoda vstopita, Oskar in Henrik, kletar in »vodja«. Vsak sta imela po eno gorečo svečo v rokah. Potegnili sem odejo čez brado. Oskar se je smejal in jo je hotel potegniti proč.

tako, da zadene siromašneje sloje. To velja za vse načrte, domala izključno, ki jih je v zadnjih letih predložil kak finančni minister v zbornici.

Sedaj se je spravil naš modri finančni minister pl. Bilinski oziroma erar zopet na tobak.

Pameten mož, moder mož! V Avstriji imamo tobačni monopol, t. j. država vodi sama tobačno industrijo, sama je lastnica tobačnih izdelkov, ki jih tudi prodaja na svoj račun. In kaj mislite, koliko nese tobačna industrija državi na leto? Domala dvesto milijonov kron.

Bilinski, modra glava, si torej misli, če mi sedaj nese tak velik dobiček, no, potem, potem bi se pa vsakega kadilca dalo še nekoliko odreti, toda tako, da ne bo nič ali pa le malo vedel za to: trideset milijonov kron imam naenkrat skupaj.

Bilinski je napravil načrt.

Pri tobaku ne bom nič zvišal cene, ampak težo bom znižal za 20 odstotkov. Najcenejša cigareta naj velja odslej 2 vinarja (drama), torej bo dražja za 100 odstotkov, sportna cigareta 3 vinarje, torej za 50 odstotkov dražja, kratke smodke 6 vin., itd.

To obdavičenje namerja Bilinski kar uvesti tako, kakor bi niti ne maral zahtevati, da ga odobri parlament, zakaj oficijozna poročila že pripovedujejo, da se taka prememba cen za tobačne izdelke lahko napravi brez parlamenta, torej odredbenim potom.

Ni se nam treba prerekati, ali spada povišanje cen tobačnih izdelkov v eksekutivno administrativnih organov ali ne, ker je to za sedaj irelevantno. Toda izkoriščati ne pustimo siromašnih državljanov! Izkoriščanje konsumentov potom tega monopola je zadostno in če finančni ministri ne najdejo drugačnih virov za potrebno pokritje državnih potrebščin, potem bi jim pač moral parlament povedati, kje se dobe dohodki za državne potrebščine in pa ne le to nego tudi, v kakšne namene se naj porabijo državni dohodki in pa kaj je potrebno in kaj ni.

Avstrijsko prebivalstvo potrebuje kruha, potrebuje socialnega zavarovanja, potrebuje jamstva za udobne socialne razmere, ne pa ropotanja na veliki boben.

Odločno bo moral torej parlament povedati gospodu Bilinskemu in ne le njemu nego tudi Bienertu, ki tudi še ni napravil

»Ne pomaga nič — poljubček!« je rekel reže se. »Dosljej sem še vsako novo videl nago!« Odejo zaženem proč. Z enim skokom sem bila zunaj in sem zbežala po stopnicah v podstrežje. V najskritejšem kotu sem čepela tresoč se in prezebujoč do zjutraj. Zjutraj so me zasmehovali in me zbadali. Odslej so me imenovali le »princezinja«. Nekaj dni sem ležala bolna na pljučnem katarju, pa sem se pozdravila kmalu in prvega dne, ko sem zopet nastopila delo, sem dobila pismo z doma. Ker nismo smeli podnevi v svojo sobo, smo imela dekleta navado, da smo prečitavala svoja pisma v stranišču. Na hodniku nismo bile nikoli varne pred »milostljivo«.

Prav sem začela čitati, ko začujem šepetanje. Ogledam se in — glej — danes je manjkalo okno.

Zgoraj v vrata in še nekoliko višje je bilo vdolano okno. Čula sem, ko so pripovedovala dekleta, da ima Oskar tako navado, da tam prisluškuje in opazuje dekleta.

Danes pa že manjka okno. Stisnila sem se v kot. Zgoraj se je oprijela bela roka polna prstanov. »Napelji hitro — cev — vodo — pa iz ledenice — čuješ? Čakaj, coprnica, ti bom že pokazal bežati.« Kakor je bilo tiho to šepetanje, sem ga vendar čula, a nisem mogla z mesta, kakor otrpla sem se stiskala v kotu.

Zopet sem čula tihe korake po stopnicah.

»Torej drži lestvo dobro — ali je zaprto? Ne? No daj, ti — drva!« Tedaj se domislím. Še preden se je zasukal ključ, pla-

nič koristnega nego le pritrjuje Bilinskemu in vodi in uprizarja narodnostne upravne konference, ki imajo po našem mnenju popolnoma demagogičen značaj da to ne gre.

Povišanje cen za tobačne izdelke se namerja izvesti s 1. julijem 1911.

Upamo, da se je še pravi čas prišlo na sled tem nakanam gospoda Bilinskega. Bilinski je hotel menda postaviti pred parlament faktum, a to se mu je za enkrat izjalovilo.

Moloh ne potrebuje novih dohodkov. Izsesavati se ne sme ubogo ljudstvo, ki ga tako neusmiljeno trapi draginja.

Avstroogrška gospodarska politika na Balkanu.

V bolgarskem sobranju je bila konec prošlega tedna razprava o proračunu in je nanasla tud razgovor o carinskem vprašanju. Profesor narodnega gospodarstva Danilov je obširneje razpravljal o trgovskih odnosih med Bolgarsko in sosednjimi državami. Posebno je grajal, bi skoro rekli, avstroogrško gospodarsko politiko na Balkanu. Omenjal je, da Bolgarska nima z Avstroogrsko nobene trgovinske pogodbe in je najbrže še ne bo dobila vsaj ne do 1. 1917. Trgovina je urejena med obema državama le z neko pogodbo (klavzulo), ki dovoljuje minimalen uvoz in izvoz pridelkov in izdelkov. Danilov vrača vso krivdo na Avstroogrsko, ki s svojo zunanjo politiko onemogočuje vsako pametno pogodbo. Avstroogrška hoče imeti svoboden uvoz svojih industrijskih izdelkov, ne da bi dovolila Bolgariji in tudi drugim balkanskim državam uvoz poljskih pridelkov in živine.

Ta govor nam zopet dokazuje, kako zavožena je naša gospodarska politika, ki ne škoduje le balkanskim narodom nego na umeten način potom visokih carin tudi neznanstvo izkorišča ljudstvo doma. Ne le izkorišča, nego naravnost odira. V dokaz teh trditvev samo nekoliko statistike. Na Ogrskem ima najemnik 10.000 oralov zemljišča v najemu. Od leta 1906. mu je to gospodarstvo do lani neslo 250.000 kron več nego prej. Vsled visokih carin je poskočila cena ogrskim veleposestvom za 50 odstotkov. Najemniki aristokratskih zemljišč plačujejo

nem proti vratom, ki so se odpirala na zunaj. Zamolkel padec — vzdih in bila sem zunaj. S silnim sunkom v vrata sem zvrnila iestvo in mladi gospodič je telebnil na tla ter se precej pobil na glavi. Ni se premaknil. Poklicali so zdravnika, ki je zmajeval z ramami ter rekel: »Utegne biti nevarno, nevarno!« Drugi dan so me odpustili.

Moja tretja služba.

Če bi bil tudi tukaj kak »mlad gospod«, pa bi te službe ne bila sprejela. Bili sva samo dve deklici pri stari dobri gospodi.

Čehinja, lepa in lahkomisljena je bila moja tovarišica. Minula je zima, in ko so prišle lastavice, smo dobili tudi pri nas obisk. Prišla sta nečakinja in nečak najine gospode. Bila sta prevzetna mladiča. Nečakinja že precej v dvajsetih, ki je ljubimkovala javno in brez sramu z nekim duhovnikom. Strogo nama je bilo prepovedano ju motiti med molitvenimi urami. Nečak mi je že prvi dan nadel priimek in Marianki se je sladkal. Plesala mu je češke plesne in bila je vsa srečna, če se je šalil z njo. Nekega dne mi vsa vesela pove, da ji je gospod Alojzij obljubil zapestnico. In tak gospod, je dejala, bo kupil že nekaj vrednega. — Na to sem se ji samo posmehnila.

Prihodnjega večera pride k meni pa mi pokaže vsa osupla zapestnico. Sama je pač morala uvideti, da ne morejo kot lešniki veliki kamni biti pravi, nego le navadno steklo. Take zapestnice kupujemo pri Dalmatincih. V sredi je večji kamen in na njem napis:

LISTEK.

Sobarica.

Moja prva služba.

Prav sem napisala pisemce za svoje starše, ko se nagloma odpro vrata moje čumnata in moja prijateljica Katrica plane vanjo. Vsa objokana je bila in bleda lica je imela, dasi je bila sicer tako cvetočih lic. Začudena jo pogledam. Prvič sem jo videla jokati. Ker sva služili pri tisti gospodi in stanovali v tisti čumnati, sva se dodobra sprijateljili. Nobenih skrivnosti nisva imeli — sicer — druga pred drugo. Nekaj časa sem pa že opažala, da se me Katrica ogiblje in da mi ne zaupa vsega. Preponosna sem bila, da bi jo vpraševala kod ostaja toliko časa po večerih brez mene. Ozrem se na uro. Pogledam ji v blede otožno lice in jo sočutno vprašam: »Kaj je, Katrica, zakaj tako jočeš?« Vskloni se na stolu in pravi: »Najprej mi povej, če si kaj huda name?« Razumela sem jo, ter jo prijala za roko: »O, vedno te imam še rada, Katrica!« Nato mi pove vse in sklene vsa obupana: »In pomisli le, ko sem mu povedala in jokala, je postal hud, imenoval me je neumno gosko in če ne vem, kaj je treba napraviti. Se danes bi morala k Bončevi.« Prestrašila sem se, zakaj Bončeva je zloglasna babica, ki so jo mnogo obiskovali v takih primerih. Katrica se je bila vdala našemu mlademu gospodu

sedaj za 100 odstotkov višjo najemnino. L. 1906. smo imeli izvrstno žetev. Leto 1907. pa je bilo za 10 milijonov kron manje žita. Ker je pa bila v tem času uvedena visoka carina, so prešli bogataši za žito, dasi ga je bilo mnogo manj, vendar 450 milijonov kron več nego prejšnje leto, ko je bila bolj-ša žetev. To pomeni za ljudstvo zvišanje davkov za 22 odstotkov, ki so mu jih iz-vekle veleposestniki. Na eno osebo družine, ki šteje šest oseb, znaša to 100 kron zviška na leto. Kmet nima prav nobenega dobička od zvišanja carin na žito. Celih 96 odstotkov kmetov, ima škodo, če se žito draži, le okolo 18.000 kmetov je, ki imajo od visokih carin nekaj dobička. Tisto, če ne še slabše raz-merje je torej v tem pogledu. Vsi drugi kmetje, posebno pa proletariat mora znašati milijone v žepu žitnih oderuhov in države leto za letom.

Toda vzemimo samo še eno številko iz statistike, ki se tiče Srbije in naše države. Leto 1908. so vpeljali iz Srbije v Avstro-ogrsko 128.400.532 kg različnega blaga, leta 1909. pa 172.845.211 kg, torej več za 44.444.679 kg. Iz teh števil razvidimo zo-pet, kako neusmiljeno se konsumenti izko-riščajo potom visoke carine, ki je uvedena na tuje blago, ki se ga mora uvažati, čeprav ga visoka carina tako podražuje.

Vsa ta politika vodi naše ljudstvo v propast, ker ga izžema do krvi in vali ogromne kapitalije veleagrarcem takorekoč namenoma v naročje.

In z vsem ponosom je dr. Šusteršič kot pravi klerikalec v seji delegacij kazal s ponosom na svoje mažarske prijatelje in odo-braval politiko našega zunanjega ministrstva, kljub temu da je protiljudska, kljub temu da je škodljiva sploh in kljub temu, da se vedno izigrava sam kot prijatelj ljudstva.

Da, prijatelj ljudstva, toda samo gore-njih desetih tisočev!

Demonstracija za glasovalno pravo delavstva v Belgiji.

Otvoritev belgijske zbornice v terek je porabilo socialno-demokratsko delavstvo, da demonstrira za glasovalno pravico. V Belgiji imajo namreč še krivični pluralni volilni sis-tem, t. j. da imajo premožnejši državljani in pa duhovniki in drugi dostojanstveniki po več glasov, dočim ima navaden državljan le po en glas pri volitvah.

Ta dan je priredilo delavstvo velikansko demonstracijo. Na desetstisočih proletariata je demonstriralo po bruselskih ulicah, rudeče zastave so vihrale vse vprek nad glavami množice in nešteto napisov so nosili demon-strantje s seboj ter prepevali na trgu pred katedralo pesmi svobode in delavske himne.

Policija je sicer zastražila vse dohode k zbornici in dvorcu. Množica pa je klicala: »Proč s farji.« in »Razpustite zbornico!« da je odmevalo po vsem trgu in daleč naokolo.

Ko se je pripeljal kraljičin voz in nato prijezdil kralj, ki je bil na potu v zbornico, se je množica tako vzburla, da ni bilo slišati nobenih patriotičnih klicev, nego le zahtevanje po razpustu zbornice in splošni in enaki glasovalni pravici. Letaki so leteli vse navskrižema, kralja so obsipali z listki, na katerih je bila pisana ljudska zahteva.

Ko je kralj zasedel v zbornici prestol, da prečita prestolni govor, so navzoči so-cialni demokrati ponovili svoje klice: »Raz-pust, razpust!« »Sem s splošno glasovalno pravico!« in vsuli so se zopet listki z istimi napisi v sednico. Vsakokrat, kadar je hotel

»Sarajevo« ali tudi »Souvenir«. Smejala sem se in ji to povedala. Zagnala je zapestnico na cesto in od takrat ni občevala več ž njim. Nekega dne je čistila v tretjem nadstropju v predsobju okna. Jaz pa preproge. Gospod Alojzij je prišel žvižgaje po stopnjicah in jo predrzno hotel prijeti za meča. Sunila ga je z nogo. Tedaj pa jo začne šegitati s svojo paličico pod pazduho. V prvem strahu se spusti Marianka in pade z okna na dvo-rišče na asfaltov tlak. Prenesli so jo v hišo. Čudom čuda se ni nič poškodovala. Zdravnik ji je čestital, ko jo je preiskal in stresal z glavo. Naslednji dan se je že povsem okre-pčala. Bili sva v kuhinji. Marianka je pripravljala meso, jaz sem snažila salato. Kar pride v kuhinjo gospod Alojzij. Sedaj naj bi bila postala jaz njegov ideal, že več časa me je zasledoval. Ozrla sem se slučajno na Marianko, in preden sem mogla priskočiti do nje, je že bila pri njem, in je globoko zabodla nož v roko mlademu možu. Alojzij se je one-svestil.

Od tiste ure je Marianka blaznela. Poslati so jo morali v blaznico. Zblaznela je neozdravljivo. Nekoliko dni pozneje je tudi umrla. Škoda zanjo in za otroka, je rekel blaznični zdravnik naši »milostljivi«. Gospod Alojzij si je moral dati roko odrezati in ni mogel dovolj kratki preklesti tisto »češko co-prnico«.

Po »Arbeiterinnenzeitung«.

Ako še niste, pošljite naročnino!

kralj govoriti, so ga prekrličali s svojo za-htevo.

Cel četrt ure je trajala ta demonstracija v zbornici. Slednjič je kralj prečital prestolni govor, ki pa je bil docela brez jedra in če pravimo, da ni obsejal prav nič drugega nego omenjal obiske monarhov in dogovor glede Konga, smo povedali vse. Niti glede šolstva ni omenjal ničesar, dasi je bilo pričakovati kakšne izjave.

Ko sta se kralj in kraljica vračala, se je demonstracija ponovila in je dosegla vrhu-nec pred dvorcem.

Uradna statistika o stavkah.

Statistični urad v trgovskem ministrstvu je izdal obširno poročilo o stavkah in izpo-rih leta 1909. Poročilo obseza podatke raz-deljene po obratih, po okrajih ter pregled za desetletno dobo. Navaja tudi vzroke, iz katerih se je pričela kaka stavka ali kak izpo-rin pa statistiko o uspehu. V dodatku priobčuje poročilo o prospevanju obrtniš-tva in o gospodarskem položaju delavstva ter o organizaciji delavstva in podjetništva.

Tukaj navajamo le najvažnejše podatke iz te statistike glede stavk in izporov l. 1909.

Leto 1909. je bilo v gospodarskem po-gledu še bolj kritično nego prejšnje, kar nam dokazuje tudi število delavskih bojev in uspehi teh bojev, če jih primerjamo z onimi leta 1909.

Leta 1909. je bilo 580 (proti 721 leta 1908.) stavk s 61.078 (78.562) stavkujočimi v 1741 (2702) obratih, ki so imeli v službi 108.641 (135.871) delavcev. Med temi obrati je bilo 646 (793) veleobratov.

V obratih, ki so delo v njih ustavili, je prenehalo z delom 57,7 odstotkov (58,5 od-stotkov) delavcev, uposlenih v teh obratih. Stavkalo je 53.337 (70.263) delavcev in 8641 (8299) delav. 56.988 (71.487) delavcev je zopet sprejelo delo, 2146 (3771) pa jih je bilo odpuščenih. Prostovoljno jih je zapustilo delo 2844 (3304). Namesto izstopivših delav-cev se je sprejelo znova 2561 (3950) oseb.

Od 580 stavk leta 1909 jih šteje k stav-binstvu 87 (145), k tkalski stroki 83 (59), k industriji s kamnom, prstjo in ilovico 74 (95), k rudarstvu 62 (81), k lesni industriji, rez-barstvu in strokam s kavčukom 51 (53), k krojaški in čistilski industriji 45 (47); ostale stavke so pripadale raznim drugim strokam.

Najdalja stavka je trajala 350 (277) dni, povprečna trajnost stavk je bila 15,7 (17,4) dni. 434 (576) je bilo napadnih stavk, 101 (82) pa obrambnih stavk, 45 (63) sporom pa v tem pogledu ni bilo mogoče določiti na-mena.

Povod stavkam je bila tudi leta 1909. večinoma nezadovoljnost z mezdami, in sicer v 327 (490) izporih, torej v 56,4 odstotkih (68 odstotkih). Naravno je torej, da so tudi zahteve pri teh stavkah obsežale večinoma zahtevke po zvišanju plače. Mezdne zahteve je stavilo v 415 (551) primerih in sicer v 1495 (2481) obratih 50.990 (63.974) stavku-jočih delavcev. V teh primerih je stavkalo v 28 (19) primerih 5726 (4405) delavcev za ohranitev obstoječih mezd. Zvišanje dnevnih in akordnih mezd je pa doseglo v 369 (508) primerih 46.514 (56.577) delavcev, in sicer v 71 (118) primerih popolnoma, v 178 (227) primerih deloma, v 120 (163) primerih niso delavci dosegli nikakega zviška.

Zahteve glede delovnega časa je stavilo v 168 (228) primerih 17.036 (23.780) stavku-jočih delavcev. Večinoma je šlo za dejansko krajšanje dnevnega delovnega časa. Za-htevalo je krajšanje v 120 primerih (184) 12.438 (19.956) delavcev, in sicer 42krat (63) s popolnim, 25krat (48) z delnim uspehom in 53krat (73) brezuspešno.

Zahteve glede organizacije je stavilo 28.688 (33.332) stavkujočih delavcev v 246 (280) primerih, in sicer 91krat (101) s po-polnim, 42krat (38) z delnim uspehom in 113krat (141) brezuspešno. Največkrat je delavstvo zahtevalo priznanje delavskih za-stopnikov in zaupnikov, in sicer je zahtevalo 11.414 (14.188) stavkujočih v 81 primerih (116), in sicer 33krat (60) s popolnim, 2 (4) z delnim uspehom in 46 (52) brezuspešno.

Vse druge stavke se tičijo delovnega in službenega razmerja. Bilo jih je 117 (120), in sicer je stavkalo 18.599 (17.196) oseb. Ugodilo se je 55krat (57) popolnoma, 19 krat (23) z delnim uspehom in v 43 (40) primerih se ni ničesar doseglo.

Od stavkujočih je doseglo popoln uspeh najmanj 8645 = 13,9 odstotkov (10.162 = 12,9 odstotkov) delavcev in vsaj 19.782 = 32,0 odstotkov (31.064 = 39,6 odstotkov) pa je končalo stavko brezuspešno. 33.551 = 54,1 odstotkov (37.636 = 47,5 odstotkov) delavcev je bilo udeleženih, ki so dosegli de-len uspeh.

Po stavkah doseženi mezdni zviški se gibljejo med 2 in 55 odstotki (1 in 100 od-stotkih), krajšanje delovnega časa pa med 5 minutami in 2 urama (10 minutami in 4 urami).

Izporov je bilo 29 (35) v 741 (268) ob-ratih z 22.135 (13.425) uposlenimi in 18.165

(9588) izprtimi delavci. Od izprtih delavcev je dobilo zopet delo 17.222 (8699), odpušče-nih je bilo 775 (375), 168 (514) se jih pa ni več zglasilo za delo. Namesto odpuščenih je več zglasilo za delo. Namesto odpuščenih je lavcev.

Politični odsevi.

* **Avstrijske delegacije.** Avstrijska de-legacija razpravlja o potrebnosti zunanjega ministrstva. Pri tej razpravi je govoril tudi sodr. dr. Renner. Obširen govor je pa imel tudi dr. Šusteršič, ki je odobral trozvezo, omalovaževal odprtje mej ter se popolnoma izognil vsakršni kritiki glede okupacije Bosne in Hercegovine ter glede ogromnih vsot, ki jih je vlada vtaknila v aneksijo. Zagovarjal je agrarizem. Njegov govor je bil jako suho-paren in prisiljen. Prof. Masaryk je dokazo-val, da so bili spisi v Friedjungovem procesu ponarejeni; tudi hrvaškega veleizdajskega procesa v Zagrebu se je dotaknil. Vse to je vplivalo v Srbiji jako razburljivo na ljudstvo. — Tudi ogrska delegacija zboruje in se po-svetuje o skupnem proračunu.

* **Iz deželnih zborov.** Ker so Nemci obstruirali v moravskem deželnem zboru še vedno proti davčnim predlogom češke ve-čine, je bil deželni zbor že v četrtek za-ključen. V sredo je prišlo v zbornico do jako bur-nih prizorov. — Koroški deželni zbor še tudi zboruje. — Slezki deželni zbor je bil v sredo zaključen, ker ne more delovati za-radi obstrukcije. Zadnja seja je trajala 17 in pol ur in malo da ni prišlo do pretepa. — V gališkem deželnem zboru so začeli Ru-sini obstrukcijo proti proračunski razpravi, ker poljska večina noče obravnavati volilne reforme za gališki deželni zbor, ki bi dala Rusinom nekoliko več mandatov. — V nižjeavstrijskem deželnem zboru so stavili klerikalci predlog, naj bi se znižala 8-letna šolska doba na ljudskih šolah na 7-letno in bi se naj na kmetih uvedel za to 1-letni kmetijski tečaj. Nižjeavstrijski deželni zbor je tudi sklenil povišanje deželne doklade na pivo.

* **Trgovinska pogodba** med Avstro-ogrsko in Srbijo. Srbska vlada je predložila skupščini avstro-ogrsko-srbsko trgovinsko pogodbo.

* **Francoška zbornica je izrekla Briandu zaupanje.** Briandov kabinet se je prošli teden nekoliko rekonstruiral, ker se je začelo ministrstvo cepiti zaradi Briandovega nasilstva ob železničarski stavki. Pri inter-pelaciji glede železničarske stavke, je stavil Briand zopet vprašanje zaupanja. Zbornica je odobrila predlagani dnevni red z 296 proti 209 glasovi. — Nikakor pa še ni dognano, na katere stranke se bo Briand opiral.

* **Turško posojilo.** Finančni minister David Beg in ravnatelj Helfferich, sta v sredo podpisala pogodbo glede posojila, ki so ga Turki najeli.

* **Izid volitev v severoameriških Zedinjenih državah.** Ta teden so imeli v Zedinjenih državah v Ameriki volitve za zbornico reprezentantov in za predstojnike držav v Zedinjenih državah. Te volitve so velik poraz republikanski vladi v Zedin-jenih državah in so zmagali demokratje. Glavni povod za naraščanje demokratične stranke in propadanje republikanske je, ker so Amerikanci nezadovoljni z novo carinsko tarifo, dalje narašča sovraštvo do trustov, proti kolu politikov, ki so hoteli kot vodi-telji republikancev trajno imeti oblast v ro-kah. Volitve so obenem hud osebni poraz Roosevelto. Izvoljenih je bilo: v zbornico reprezentantov 242 demokratov, 177 republi-kancev in 2 socialisti in od 26 izvoljenih guvernerjev jih pripada 13 demokratični stranki.

* **Zarota na Japonskem.** V Tokiu je bilo obsojenih na smrt 26 Japoncev, ker so nameravali umoriti cesarja ko bi bil posetil vojaško šolo. Sodišče jih je obsodilo na smrt.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Martinov večer** priredi pevski zbor »Vzajemnosti« danes večer v gostilni »Inter-national (Petrič) Resljeva cesta 22 in sicer brez vstopnine. Na poset vabi odbor.

— **Mladeniči, ki imajo dolžnost iti spomladni k naboru,** t. j. rojeni v l. 1888., 1889. in 1890., stanujejo v Ljubljani pa če so pristojni v Ljubljano ali ne, se imajo zgla-siti med navadnimi uradnimi urami vsaj me-seca novembra v Mestnem domu, I. nadstr. s potrebnimi izkazili.

— **Mladini«** moledujejo starino dr. Tavčarja na vse strani, da naj jih reši ža-lostnega in resnega položaja.

Pevske vaje pevskega društva »Vza-jemnosti« se vrše vsak terek in četrtek točno ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Pro-simo točne udeležbe, ker namerjamo prirediti v februarju večjo pevsko prireditev.

— **Pevski zbor »Vzajemnosti«** sode-luje v soboto dne 19. t. m. pri zabavem večeru kovinarjev v Spod. Šiški (pri Anžoku).

— **Agro-Merkur,** ki se nahaja sedaj v konkurzu, daje liberalcem mnogo skrbi. Stvar se je sedaj zanesla tudi v časopise. Mladini, ki so pri tej stvari težko prizadeti po nji-hovem vodji dr. Žerjavu, skušajo v »Jutru« zvaliti vso krivdo na starino, g. Lenarčiča, in druge. »Slov. Narod« z dne 10. t. m. pa odgovarja tako-le: »V »Učiteljski tiskar-ni« izhajajoče glasilo je objavilo danes že prej bombastično napovedani članek o »Agro-Merkurju«. Če odštejemo nekaj nesramnih zaletavanj, ni v tem članku ničesar bistve-nega povedano. Ta članek je hvalospev na dr. Žerjava, kateremu pripisuje vse mogoče vrline, a se skrbno ogiblje vseh tistih ma-nipulacij, ki kompromitirajo dr. Žerjava v največji meri. Seveda se mladinski glasilo jako moti, če misli, da bo s takimi čenčami kaj opravilo. Resnica mora priti na dan in prišla bo prej, kakor mislijo gotovi ljudje. Sleparije, za katere je odgovoren dr. Žerjav, so take, da se o njih ne sme molčati. Vsa javnost ima pravico izvedeti pri čem da je in kdor je kriv, naj nosi tudi posledice, naj bo to kdorkoli. Interes stranke, javna korist zahteva, da se izžge rak-rana, kajti zdrave, čiste in poštene razmere so predpogoj za vsako uspešno delovanje stranke. Kakor hitro bodo razmere toliko ustanovljene, da se bo moglo svobodno govoriti, pojasnili in raz-krili bomo vse, lahko se to zgodi tudi takoj, kajti to je čisto izključeno, da bi pustili sle-pariti javnost tako, kakor se sedaj poskuša«. — Mi podamo objektivno poročilo, kadar bo vsa stvar dognana.

— **Slov. del. pevsko društvo »Sla-vec«** priredi v nedeljo, dne 13. novembra 1910 »Martinov večer« v veliki dvorani »Na-rodnega Doma«. Začetek ob pol 8. zvečer. Vstopnina 60 vinarjev.

— **Glasbeno društvo Zagorje ob Savi** vabi vse prijatelje glasbe v nedeljo 13. nov. 1910 na »Glasbeni večer« v dvorani zagorskega »Sokolskega Doma«. Začetek ob 7. zvečer. Vstop 40 v.

— **V Trziču** prirede združene organi-zacije v nedeljo dne 20. t. m. v gostilni »pri Pelarju« zabaven večer, združen z raznimi razvedrili in plesom. Začetek ob 7. zvečer. Vstop prost. K mnogobrojnem obisku vabi Veselični odsek.

— **»Slavisches Tagblatt«** je začel dne 7. t. m. izhajati na Dunaju. List je neodvis-en in hoče pospeševati slovanske interese.

Trst.

Slovensko gledališče v Trstu. V ne-deljo smo imeli dve reprizi. Popoldne »Slad-kosti rodbinskega življenja« zvečer pa »Re-vizorja«. Pri obeh predstavah je bila ude-ležba majhna. Igralo se je slabše kot pri premierah. Glede večerne predstave bi se dalo marsikaj povedati, zlasti na račun ne-katerih igralcev, ki še vedno mislijo, da ljudstvo hodi na predstave zaradi njihovih komedij, ki jih uganjajo na odru. Tako je n. pr. gospod Ivan Aleksandrovič, kadar z Marijo Antonovo poklekne pred Ano An-drejevno, izpregovoril besedo »bumf«. Kakor da bi bilo potrebno posebej zaropotati če kdo poklekne. Žalostno izpričeva, o si je dalo ljudstvo, ko se je pri tej besedi smejalo in še ploskalo zraven. Gospod Anton Antono-vič je imel čisto prav, ko je, ob koncu zad-njega dejanja, obrnjen proti smejačemu se ljudstvu, zaklical: Čemu se smejete, saj se smejete sami sebi! Zakaj to, kar se je na odru godilo je bilo vsega pomilovanja vredno. Narodni bogovi naj nam oproste to predr-znost. Ampak še marsikaj bi bilo vredno iz-pregovoriti, da se nekaterim prepriči in pre-pove norčevati se iz ljudstva, ki mora tak špas drago plačati.

Štajersko.

— **V Trbovljah** so bile v nedeljo dne 6. t. m. volitve volilnih mož za bratovsko skladnico. Dasi so se klerikalci pripravljali z jako neprimernim orožjem za to volitev, so imeli vendar malo uspeha. Vsa Zupanči-čeva, Putrihova in Pleskovičeva agitacija je bila malodane brezuspešna, zakaj od 59 vo-lilnih mož so dobili klerikalci le 4 volilne može, socialni demokrati pa 55. Socialno-demokratski kandidati so dobili skupaj okolo 900 glasov na raznih oddelkih, klerikalni kandidati pa komaj okolo 130 glasov. Trbo-veljski sodrugi so na ta uspeh lahko ponosni.

— **Osemnajsta štajerska deželna kon-ferenca.** V nedeljo dne 30. in v ponedeljek dne 31. pr. m. je bila v Gradcu deželna konferenca socialnih demokratov na Štajer-skem. Konferenca jo trajala dva dni. Malo-kje je strankino delovanje tako živahno, ka-kor na Gorenjem Štajerskem. Organizacija je tam izvedena izredno dobro. Tudi ženska organizacija napreduje. — Poročilo v časo-pisju je podal sodrug Muhič. »Arbeiter-wille« izhaja med tednom v 14.000, ob ne-deljah pa celo v 23.000 izvodi. O delovanju poslancev v deželnem zboru je poročal so-drug Resel. Drugi dan je obravnavala koa-ferenca večinoma vprašanja glede športnih

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine

Tovarniška var-
stvena znamka: „IKO“

„IKO“

Briljanti po nizki ceni.

in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Centik zaslonj in
pošilne prosto.

društev. Poročal je o tem predmetu sodrug Ausobsky. O mladinski organizaciji je poročal sodrug dr. Schacherl. V poročilu je omenjal tudi delovanje delavskega društva otroških prijateljev. — Konferenca je sprejela tudi resolucijo, v kateri protestira proti podraženju živil. — Poslanec Riese iz Koroške je vabil štajerske sodruge, da se skupno bore proti nemškonalnim kvarljivcem šolstva v koroskem deželnem zboru. Poslanec sodrug Hrovatek je nato predlagal tozadevno resolucijo. Poslanec Wimarsky je zbujal k delu in agitaciji, da se potom proletarskega boja omeji absolutistiško in agrarcem naklonjeno stremenje vlade. Štajerska organizacija je ponos avstrijske socialne demokracije. — Poslanec Pongratz je v svojem zaključnem nagovoru pozival k novemu delu.

Delavsko gibanje.

Tržaške delavske zadruga.

(Konec.)

Hranilni oddelek.

Hranilni oddelek je imel 223.111.69 K dohodkov, pa 148.216.73 K izdatkov. Vloge hranilnega oddelka so znašale dne 30. junija 1910. 74.894.96 kron, med tem ko so znašale lani 56.533.93.

Ako pomislimo na veliko število članov, moramo priznati, da bi uspeh tega oddelka moral biti lepši. Zaradi tega priporočamo, članom naj se bolj poslušujejo tega hranilnega oddelka, ki jim nudi enake obresti, pa boljše ugodnosti kot vsak drugi hranilni zavod.

Tudi ta oddelek je mogočno sredstvo v korist zadruškega gibanja. Mali prihranki vloženi v ta oddelek ustvarjajo nove vrednosti, ki so v korist vsem zadrugnikom.

Podporni sklad.

Dne 1. julija 1910. je znašal podporni sklad K 7421.50
Tekom poslovne dobe 1909—1910 se je dalo 187 članom 886 tedenskih bolniških podpor v skupnem znesku K 4744.99
in 33 vdovam 439 tedenskih podpor v skupnem znesku K 1929.76
Skupaj K 6674.75

Od tega sklada ostane torej prebitok K 746.80
Temu se bo dodalo od letošnje bilance K 6550.44
tako bo v tem skladu na razpolago za dobo 1910—1911. K 7297.24

Do 30. junija 1910. so naše delavske zadruga razdelile za podpore v slučaju daljše bolezni ter za podpore vdovam in sirotam znesek 13.238.57 kron. Sedaj se razdeli za 600 kron na mesec podpor.

Vedno bolj raste število članov, ki so v potrebi spoznali veliko pomoč, ki so je bili deležni od naših zadrug. O tega zavarovanja, za katero ni treba nobenega truda in nobenega žrtvovanja, so člani naših delavskih zadrug deležni tako očitnih in važnih koristi, da ne more kaj takega dati noben drug zavod.

Podporni sklad v tej formi in take važnosti je izredna posebnost delavskih zadrug za Trst, Istro in Furlanijo. In mi smo ponosni na to, da smo bili prvi, ki smo to uvedli in da smo v dobi petih let konstatirali izredno dobre uspehe.

Podporni sklad uslužbencev.

Svota naložena v tem skladu do 30. junija 1909 je znašala K 1555.20
Del dobička V. poslovne dobe K 1231.02
Obresti dozorele v tekočem letu K 111.45
Dne 30. junija 1910. je znašal torej K 2897.67
Po odobrenju letošnje bilance preide v sklad novih K 1310.08
Tako bo narasel na K 4207.75

Statistika razprodaje.

Razprodaja blaga v vseh skladiščih znaša K 873.392.40
V pretečeni dobi se je pa razprodalo za K 615.508.12
Letos se je razprodalo več za K 257.884.28
to je 41.9% več kot lani
Povprečna vsota dnevne razprodaje, ki je znašala lani K 1.686.32
je v tem letu narasla na K 2.392.85
Kakor smo že na drugem mestu poročali, smo letos konstatirali, da se je nekaterega blaga konsumiralo relativno manj kot navadno.

Razprodaja kruha se je v vseh enajstih mesecih tega leta ohranila na vedno isti stopnji. V mesecu juniju smo sklenili poskusiti izdelovanje kruha na svoj račun. Ta poskus se nadaljuje še vedno. Ni nam bilo mogoče kar tako v enem dnevu preskrbeti si lastne peči in moderne stroje, pa smo zaradi tega vzeli v najem del Tianijevih peči v ul. S Marco. — Takoj se je razprodaja kruha podvojila. Od 400 kilogramov je narasla razprodaja na 800 kilogr. na dan. To je bil pač najboljši dokaz, da kakovost od nas izdelanega kruha ugaja popolnoma okusu naših članov. Ni pa bila tako zadovoljiva bilanca izdelovanja kruha v tej prvi dobi, zakaj morali smo konstatirati, da smo izdelovali z izgubo.

Razumljivo je pa, da par tednov poizkušnje ne more še dati pozitivnih in končnih sklepov. Gotovo je pa, da nam ne bo mogoče koristno in dobro izdelovati kruha, dokler ne bomo imeli na razpolago modernih strojev.

Zelo ugoden je bil uspeh oddelka vin, ki smo si ga omissili v našem glavnem skladišču. Več nego leto dni nismo prodajali vina in sicer zaradi tega, ker so se člani vedno pritoževali zoper vino, ki smo ga prej jemali pri lokalnih založnikih. Koncem meseca januarja se nam je pa vendar posrečilo ugotoviti ta oddelek, ki je preskrbljen z najmodernejšimi stroji. Nakupili smo velike zaloge dalmatinskega in istrskega vina. In dejstvo, da je razprodaja vina vedno naraščala, nam jamči, da so člani znali ceniti vrednost tega oddelka.

Toda niti tu se ne smemo ustaviti pri tem, kar smo že naredili. Mislimo moramo že sedaj, da si prej ko nam bo mogoče preskrbimo lastne kleti v Istri in Dalmaciji, zakaj samo na ta način nam bo mogoče zagotoviti si za celo leto stalne vrste vina.

Napredek naše zadruga v VI. poslovni dobi reasumiramo tako: **Otvoritev 5 novih prodajalnih skladišč, razvoj osrednjega skladišča, ustanovitev oddelka vina, začetek lastnega izdelovanja kruha; 1000 novih članov, naraščanje razprodaje od 615.508.12 kron na 873.392.40.**

Nadejamo se, da bodo naši člani pač znali ceniti, koliko dela nas je stal ta napredek. In delo je bilo otežkočeno od izredno neugodnega trgovinskega položaja. Pa smo storili in to kljub dejstvu, da smo razpolagali z zelo skromno svoto kapitala in kljub žalostnemu dejstvu, da nam je smrt vzela blagajničarja in računovodjo Salvatorja Trevisanija, ki je od ustanovitve dal našim zadrugam svoje izredne zmožnosti. Te zmožnosti so nam zmanjkale baš v največji potrebi.

Na dovršeno delo smemo polagati za bodočnost najlepše upe. Ako nam ni bilo mogoče v VI. poslovni dobi doseči prvi milijon razprodaje, je že sedaj gotovo, da ga nadkrilimo v VII. Tako bomo zavzeli eno izmed najprvih mest med avstrijskimi konsumnimi zadrugami.

Sodrug v Trstu

dobe

Žepni koledar

za leto 1911.

pri blagajniku političnega odbora
Alojziju Stolfa v „Delavskem domu“.

Vprašanje strokovnih organizacij. Začetkom tega tedna je zboroval na Smichovu pri Pragi kongres čeških separatističnih strokovnih organizacij, ki je imel rešiti jako obširen spored. Naravno je, da je vprašanje organizacije tudi tukaj stalo na prvem mestu in privlačilo tudi zanimanje nečeških socialistov. Bilo je pričakovati, da bodo separatistične organizacije izkušale opravičiti svoje stališče in naravno je, da se je to zgodilo. Dasi je sodrugom po celi državi brez razlike

narodnosti jasno, da so se Čehi na strokovnem polju podali v zmoto, ki je škodovala njim in vsem, vendar ni mogel nihče upati, da bodo hipoma spoznali in priznali zmoto. In dasi je velika večina čeških socialnih demokratov še vedno organizirana v centralnih organizacijah, se je vendar separatistično gibanje toliko razvilo, da se ne morejo kar na mah obrniti. Sami so si napravili težko stališče, ampak sedaj se mora upoštevati, da je njih stališče težko. To pa tem bolj, ker je spor med češkimi sodrugi samimi in ker so se iz njega izrodila tudi neprijetna osebna vprašanja, ki včasih bolj ovirajo spravo nego sporna stvar sama. Zato se ne sme na teh kongresih toliko paziti na posamezne govore in besede, ampak treba je presoditi končni rezultat s paznim ozirom na razmere. Zdi se nam, da ta rezultat ni popolnoma neugoden, dasi iz omenjenih razlogov ni tak, kakršnega bi želeli o neizogibnosti centralistične strokovne organizacije prepričani strokovni sodrugi. Kongres je v dolgi resoluciji izrekel, da je pripravljen na spravna pogajanja in predlaga, da se snide spravna komisija dne 16. novembra v Pragi. Kljub vsem težavam je mogoče, da se najde oblika, s katero bi se vsaj za silo lahko sprijaznili centralisti in separatisti. Mogoče je seveda le tedaj, če se ne ena ne druga stranka ne postavi na trmasto stališče. Na obeh straneh bo treba natančno pretehtati, koliko načelnega se more in sme žrtvovati za ceno sprave. Kajti jasno je, da tudi slabša oblika organizacije ne more napraviti toliko škode kolikor strastni boj delavcev z delavci. V Avstriji je marsikatero vprašanje težje nego v drugih državah, a socialna demokracija je premagala že marsikatero težavo. Upajmo, da premaga tudi to.

Za tiskovni sklad

so darovali: Iv. Regent, Trst, nabrano po shodu pri Sv. Križu 5 K; Iv. Sedmak, Sv. Križ-Trst, nabrano po shodu K 3.60; Knez, Ljubljana 30 vin. Živel!

po obedu,

Drži želodec v redu.

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost

liter K 2.40

Kabinetna kakovost

. . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

ŽEPNI KOLEDAR

za delavce in prometne uslužbence

je izšel.

Dobiva se pri upravi „Rdečega Prapora.“

Draginja mesa

in

Maggi-kocka.

Draginja mesa se lažje prenaša, če gospodinja ne kuha goveje meso zaradi juhe, ampak se posluži za napravo goveje juhe izbornih in praktični Maggi-kocke à 5 h ter goveje meso ocvre ali pa porabi za pljučno pečenko, golaš i. t. d.

Maggi-jeva kocka je pripravljena iz najboljšega mesnega ekstrakta ter vsebuje vse potrebno za naravno govejo juho. Rastopi se v vreli vodi takoj in da en krožnik gotove goveje juhe, ki se odlikuje po dobrem okusu in ki se da porabiti kakor doma kuhana juha za zakuhanu juho in k drugim jedilim kakor prikuham, omakam i. t. d.

Pri nakupu zahtevajte izrečno pristne Maggi-jeve kocke à 5 h in pazite na ime „Maggi“ in na varstv. znamko „zvezda s križcem“.

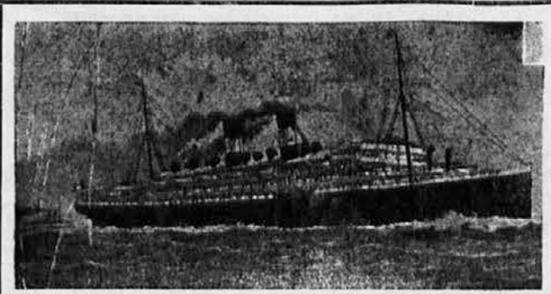
Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d. **Odhod parnikov:** V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško: **SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.**

Klobuke, cilindre in čepice
v najnovejših faconah in velikih izberah priporočam
Ivan Soklič, Založnik c. kr. avstrijskih držav. uradnikov.
Ljubljana, Pod trančo št. 2.
Postaja električne železnice.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivega dobrega, puljenega 2 K; boljsega 2.40 K; prima polbelega 2.80 K; belega 4 K; belega puhastega 5.10 K; velefinega snežnobelega, puljenega 6.40 K, 8 K; puha sivoga 6-7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3.50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14.70, 17.80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12.80 in 14.80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr. S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca

priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,

blagovolite mi poslati še 24 steklenic. Vaše

tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

Hiše

v dobrem stanju, nekatere z gostilniškimi koncesijami se oddajo pri

P. Mateliču

c. kr. konces. posred. za nakup in prodajo.

Zavod za plakatiranje, snazhenje in za reklamo.

Škofja ulica št. 10. — Telefon št. 155.

Vsi svoječasnno pri meni službujoči in drugi zakotni posredovalci so neopravičeni izvrševati mojo obrt.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarska stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živčnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir. zobna voda, — za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE 'DIANA'

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje 'Diana', ker je prepričan o velikih prednostih tega žganja za disinficiranje ust in osvežujočega vpliva na kožo, ki ga povzroča dodatek Mentola. Glavna snov francoskega žganja 'Diana' je dvakrat destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko žganje 'Diana' in pazite, da nosi steklenica natisnjeno ime 'Diana' in da je tudi zamašek in plomba označena s to varstveno znamko.

Domači prijatelj

v pravem pomenu besede, je francosko žganje 'Diana' in to vsled svoje osvežujoče moči, nizke cene in vsestranske porabnosti. — Cena: 1 male steklenice K — 50; srednje K 1.20; velike K 2.40. — Prodaja se v vseh trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se naravnost od proizv. družbe franc. žganja 'Diana' r. z o. z na Dunaju I. Hohenstauffengasse 3 t.